

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 46 (6314)

• Otrdien, 1992. gada 7. jūlija

• Cena 2 rbl. (kioskos)

Dainis Gēģers:

«Esmu vēl smagākā situācijā nekā jūs...»

Tā, tiekoties ar preliešiem, sacīja republikas lauksaimniecības ministrs. Sarunas gaitā viņš analizēja Latvijas zemniecībai šobrīd visakūtākās problēmas: kredītēšanas necīgās iespējas, energoresursu dārdzību, produkcijas cenu neatbilstību tās pašizmaksai. Ministrs bargi kritizēja Latvijas banku, kura, viņaprāt, līdz pēdējam brīdim esot strādājusi pēc PSRS sistēmas. Viņš izteicās, ka Latvijai nepieciešama sava agrobanka, par kuru varot pārtapt pašreizējais «Agroinvest». Ministrs neslēpa, ka gan valdības, gan arī viņa paša attiecības ar Latvijas banku pēdējā laikā bijušas ļoti asas, un piebilda, ka valdība, tāpat kā jebkurš zemnieks, esot tikai bankas klients. Banka esot tā iestāde, kas varot gan pacelt, gan arī nogremdēt. Pēc ministra domām bankas pašreizējās nodaļas varot sākt pārveidoties par privātbankām, un tad Latvijā notikšot tas pats, kas noticis, kad dibinājušies pirmie kooperatīvi...

Dainis Gēģers runāja par monopolizēto lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu sistēmu, kura neveicinot ražošanas attīstību, un tāpēc šie uzņēmumi paši nokļuvuši tādā pat situācijā kā ražotāji. Viņš atgādināja, ka nepieciešams atjaunot krejotavas un citas mazās ražotnes, lai radītu konkurenci.

Joprojām nav skaidrs, kur ņemt kredītus graudu iepirkšanai, tāpēc pēc ministra domām Latvijai nāksies meklēt humāno palīdzību. Tik neauglīga vasara kā šī sen nav bijusi, un jau tagad esot redzams, ka savu graudu nepietiks ne maizei, ne arī lopbarībai.

— Valsts lopbarības fondu nebūs, uz to nemaz neceriet, — brīdināja ministrs. Tātad katram nāksies ķepuroties pašam, būs jāmeklē sadarbība ar privāttuņēmumiem, jādomā, kur ņemt graudus.

Pagastu valžu priekšsēdētājiem tika atgādināts, ka tieši viņi ir atbildīgi par agrārās reformas gaitu. Ministrs bija atklāts: statūtsabiedrības ekonomiskā ziņā ir vājas, un to lielākā daļa nespēj strādāt rentabli, jo arī tagad tās turpina saimniekot pēc kolhozu principa.

— Aicinot cilvēkus atgriezties laukos, valstij vajadzēja viņus nodrošināt vismaz ar minimāliem resursiem, kredītiem, — teica ministrs. Laukos dzīvojot vairāk

nekā 60 procenti pamatlīdzīvotāju. Nesāņēmuši «starta kapitālu», cilvēki saskārušies ar milzīgām problēmām. Tomēr pieticīgai izdzīvošanai, piemēram, tehnikas pietiekot. To parādījusi pavasara sēja.

Ministrs runāja arī par to, ka paju sabiedrībām vajadzētu precizēt statūtus, informēja, ka no Preiļu rajona ministrija saņemot daudz sūdzību. Galvenokārt par to, ka netiekot atsavinātas pajas, ka paju sabiedrības negribot privatizēt tehniku, lopus. Preiļu rajons esot pirmajā vietā republikā paju pārdošanā. Tie esot centieni atbrīvoties no paju biedriem, kuri savas neinformētības vai kādu citu iemeslu dēļ steigz pārdot savas pajas un tādejādi zaudē lielu daļu kapitāla, jo pajas taču tika aprēķinātas, nepārcenojot ne tehniku, ne lopus. Ministraprāt vajagot būt saudzīgiem pret cilvēkiem, kuri kolhozā zaudējuši savu mantu, bet joprojām tur dzīvo.

Piemēram, Dobeles rajonā kāda saimniecība paju biedriem, kuri kolhozam bija nodevuši lopus, bez liekām runām atdevusi pa govij un par to pašu bilances vērtību (par 1000 rbl.). Kādā citā saimniecībā atsavināti zirgi un pinnām kārtām atdoti tiem, kas zirgus bija nodevuši, iestājoties kolhozā. No šādām saimniecībām ministrijā neviens nesūdzēšoties, nemeklēšot taisību pie deputātiem un juristiem.

Diemžēl jau kuro reizi pie augstu priekšnieku galdiem stāv sirms zemnieks no Vārkavas. Arī šoreiz viņš bija ieradusies, nu — pie lauksaimniecības ministra, lūgt savus 3 hektārus zemes un vēl kompensāciju. Starp citu, viņš bija atnācis arī uz tikšanos ar AP deputāti Valentīnu Zeili.

Acinredzot, vietejo ieredņu pavirši uzklaušs, ja turpina ceļu pēc zemes...

Ministram asa diskusija izraisījās ar paju sabiedrību vadītājiem. Precīzāk — asi bija viņu jautājumi ministram. Piemēram, tika jautāts: «Ja valdība negādās energoresursus, ar ko tā tad nodarbosies? Kāpēc cilvēki, kuri audzē cukurbietes, saņem tik maz cukura? Kur palikusi starpība starp graudu iepirkuma un maizes cenu? Ministrs daudz runājis par Eiropas standartiem, bet kāpēc traktori, cita tehnika, visbeidzot — algas, neatbilst Eiropas standartiem? Kāpēc netiek veikta pamatlīdzekļu pārcenošana laukos? Vai sakarā ar lielo piecenojumu, ko uzliek «Lauktehnika» rezerves daļām, materiāli tehniskās apgādes bāze nav jāatdala no tās?»

Ministrs, protams, sniedza albildes uz šiem un vēl citiem tikpat asiem jautājumiem. Un sarunas nobeigumā piebilda: sakarā ar to, ka cilvēki sāk zaudēt pajas, turpmāk paju sabiedrībām tiks ierobežotas tiesības tās ieķīlāt. Jāapzinoties, ka daudzas statūtsabiedrības tomēr tiks likvidētas, taču šim procesam jānotiek likumā noteiktajā kārtībā.

D. Gēģers aicināja lauksaimniekus labāk organizēt lopbarības sagatavošanu, jo Preiļu rajonā tā noritot neapmierinoši. Un visbeidzot: «Ir doma par valūtu pārdošanu Lauksaimniecības ministrijas ēku, lai būtu līdzekļi graudu iepirkšanai...»

Aina Iļjina

• ATTĒLĀ: D. Gēģeru (centrā) Preiļos sagaidīja lauksaimniecības pārvaldes priekšnieks J.Vucēns (pa labi).

J. Silicka foto

Divi latgaļi no Austrālijas

Pēc nepilniem 48 gadiem savā dzimtajā pusē — Aizkalnes pagastā un Preiļos — pie saviem tuviniekiem un jaunības dienu paziņām ciemojas divi latgaļi no Austrālijas — Izidors Džeriņš un Piuss Želvis. Otrā pasaules kara vētras viņus aizdzina trimdā uz tālo kontinentu. Iespaidu dzimtenē abiem mūsu tautiešiem ir ļoti daudz un dažādu. Jau pabūts pie radiem ne tikai dzimtajā pusē, bet arī Lielvārdē, apmeklēti Latgales deju svētki Preiļos, kapu svētki Daugaviešu kapsētā, kur atdusas tuvinieki, mazliet iepazīta tagadējā Latgale.

Tēvu zemi grūti atpazīt (sevišķi Preiļus, kas ļoti izauguši un pārmainījušies), taču nevar salīdzināt ar dzīves līmeni un ritmu mītnes zemē — Austrālijā. Dzimtā Latgale, pēc ciemiņu domām, bija un joprojām vēl ir atpalikusi un nabadzīga.

Izidors Džeriņš un Piuss Želvis — bijušie Meža un Ročānu puīši — dzimtenē gatavojas pavadīt visu vasaru.

Jānis Gurgons

Entuazisms nenoplok

Lai pašlaik (bet nav garantiju, ka nebūs dārgāk) varētu izdot laikrakstu vai žurnālu, bez licences, kura kā agrāk maksā tikai trīs simtus rubļu, vajadzīgi vismaz 25 tūkstoši rubļu par tonnu papīra, kādi astoņi tūkstoši jāziedo par salikšanu, bet katra eksemplāra iespiešana uzņēmumā «Daugavpils tipogrāfija» vērtā 25 kapeikas, plus seši simti par gaismas jūtīgajām folijām vienai iespiedloksnei. Tātad, ne katram pa kabatai šādi izdevumi. Kur nu vēl grūtības ar izplatišanu. Tā katra mazās avīzītes numura pašizmaksa tuvu diviem rubļiem. Un tomēr entuazisms kuplināt Latgales presi neiet mazumā. Nesen kļuva zināms, ka LTF Daugavpils nodaļa nolēmusi atjaunot likvidēto laikrakstu «Daugavpils Vēstnesis» un šoreiz zem sava karoga, turklāt izdot arī krievu valodā — attiecīgas licences saņemtas.

Ar savu izdevumu klajā nāk arī topošā latgaliski rakstošo literātu vienība «Dveipuva», kuras krēsls atrodas Daugavpilī, žurnālu «Jauno Dzeive», zināmā mērā pārmanotojot un turpinot Minsterē iznākošā latgaliešu žurnāla «Dzeive» tradīcijas. Tās paplašinot sabiedriski politiskajā jomā, atvēlot lielu vietu mūsdienu un pagātnes autoriem, novada kultūras, vēstures, etnogrāfijas un citiem jautājumiem. Sākuma formāts — trīs iespiedloksnes, periodiskums — reizi mēnesī.

A. MEŽMALIS

AR DIVRITENI PA PASAULI

29. jūnijā Preiļu baznīcas apmeklētāji, kuri pēc Pēterdienas dievkalpojuma devās mājās, pie vārtiem ievēroja ārzemju markas divriteni ar telli uz rāmja priekšgala un vairākām rezerves riepiem pāri stūrei. Pats to īpašnieks šortos un karšu un citādu papīra pieblīvotu somu atpūtās uz soliņa netālu no baznīcas.

Iepazināmies — Pērs Vallins Esbjorna dēls no Stokholmas. Kā tālais ciemiņš nokļuvis līdz mūsu necilajam novadam? Viņš prata vācu valodu un nepiespiesti atbildēja uz visiem jautājumiem.

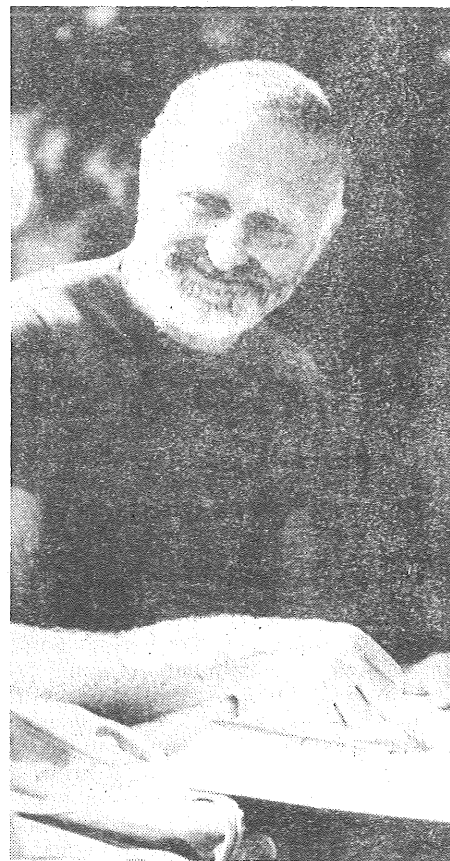
Pērs Vallins ir izcila personība, drosmīgs un uzņēmīgs cilvēks, vārda visticšākajā nozīmē apsēsts ar ceļošanas māniju. Viņš ar velosipēdu jau pabijis gan Amerikas kontinentā, gan Āfrikas dienvidos, apceļojis daudzas Centrālās Eiropas zemes un savas Skandināvijas valstis no ziemeļiem līdz dienvidiem, izbraukājis Somiju.

— Un nu es esmu Baltijā, — stāsta P. Vallins. — Ar kuģi iebraucu Tallinā, 22. jūnijā Valkā šķērsoju Latvijas robežu. Līdz 1. augustam esmu nolēmis iepazīties ar Latvijas skaistajām vietām un vestures pieminekļiem, tad došos uz Lietuvu, bet vēlāk — uz Poliju.

Savus iespaidus viņš atzīmē dienasgrāmatā, kur ir jau iepriekš atrastās ziņas par Latvijas ievērojamākajām vietām. Rīgā bijis pirms trim gadiem ar tūristu grupu. Tagad no Preiļiem uzņēmīgais Pērs brauca uz Aglonu, no turienes — uz Krāslavu, lai pavizinātos gar Krievijas robežu uz Šķaunes un Pasienas pusi, tad pa taisnāko ceļu dotos uz Daugavpils novadu un no turienes gar leišu robežu aizbrauktu līdz jūrai — tur kaut kur uzsākt maršrutu uz Lietuvu. Viņš apjūsmoja Siguldas un Turaidas skaistumu, pabrinājās par Daugavas vilņu apskalotajām Aizkraukles pils drupām. Mēs sarunā atcerējāmies arī upes dzelmē pazudušo Staburagu.

— Jums tik interesants piedzīvojums, varbūt gribat rakstīt grāmatu par Baltiju? — pajautāju.

— Nē, — sacīja stokholmietis, — tam man nav talanta.

Viņu vilina ceļojuma romantiskais krāšņums, nezināmu zemju atklāsme, cilvēku dzīve pasaulē. Ceļotājam ir 58 gadi, viņš vairs nestrādā algotu darbu, līdzekļus tālajiem braucieniem ar velosipēdu dod dividentes, ko saņem uz akcijām firmās «Volvo» un «ASEA». Taču šajos veloceļojumos viņš tās nereklamē, jūtas brīvs un neatkarīgs. Pērs pārnakšņo telli kaut kur skaistā meža ielokā, pret pārsteigumiem no mūsu odiem nodrošinājies ar moskītu tīklu.

Šķiroties paspiedu roku nogurdināmajam ceļotājam un novēlēju labu ceļavēju. Viņš smaidīdams pateicās. Lūk, nav vajadzīgas komfortablas un iespējami dārgākas mašīnas, ar vienkāršu divriteni cilvēks ir tuvu dabai un labāk var iepazīt dzīvi.

A. Rancāns
J. Silicka foto

PAJU SABIEDRĪBU JAUKUMI

R pagasta zemnieki, kuru pajas vēl «kopīgajā katlā», sadomājuši arī baudīt no tā. Divi kaimiņi, viens no kuriem strādā paju sabiedrībā, vienā kravā atveduši balķus uz kokzāģētavu. «Tu, kurš esi mūsu biedrs, atlasī savus — tev sazāģēsīm, bet tam otrajam — ne. Pārāk plātīgs ar savu zemnieksaimniecību!» — atsaka vadītājs un tuvākās sarunās neielaižas.

Paju sabiedrība «D» nolēmusi laist privatizācijā daļu savas bagātības, kura, kā tai šķiet, esot lieka. Valde vēl sagatavot sarakstu. Kad tas gatavs, izrādās, ka liekas ir visas fermas un visa tehnika, paliek tikai zeme, jo visi gribētāji pagastā savu tiesu jau saņēmuši. Ko darīt ar to? Jautājums paliek atklāts.

L pagastā, kā izklāsta tā valdes līderis, esot triju kategoriju zemnieki — iedzīvojušies, tiem iešot, sākuši iedzīvoties, tiem varbūt veikšoties, un neiedzīvojušies — tiem nez vai. Otrā grupa — ārzemēs dzīvojošo bijušo zemes īpašnieku iecelti

pārvaldnieki. Arī tie daloties tādās pat kategorijās. Abos gadījumos trešie putinot valsti. Vietējās paju sabiedrības vadītājs smīnot: tā viņiem arī vajag — atpakaļ savā sabiedrībā neņemsim.

Vairākas stundas ilgusi paju sabiedrības «Z» biedru kopsapulces darba kārtības punkta par balsu skaita piešķiršanu apspriešana. Vieni bijuši par to, ka katram ir viena balss, citi izvirzījuši savu alternatīvu — atkarībā no minimālo paju summas. Pieņemts pēdējais variants. Izrādījās, ka galvenā noteicēja nu ir pensijā aizvadītā lopkopēja M. M., kurai ir divdesmit balsis.

— Es vairs nevaru izturēt, kad visi zog no paju sabiedrības, kā peles ko tik pagādās velk uz savām alām, — sacīja valdes pagaidu priekšsēdis T. B. — Vēliet citu, kam stiprāki nervi un kurš vairāk atbilst šim amatam.

A. Mežmalis

Ebreju tautas genocīda piemiņas diena

Risa Kodešs, Arons Feinšteins, Rahinils Potašs, Kasirels Grinmanis, Ita-Mera Lehavickis... 1900 bojā gājušie Preiļu pilsētas ebreji.

Ebrejiem teica, ka viņus vedīšot uz Palestīnu. Bet patiesībā notika viņu iznīcināšana. Nošaut cilvēku bija vienkārši un viegli. Katru svētdienu 1941. gada vasarā, tūlīt pēc vāciešu ienākšanas, Preiļu centrā tika rīkotas «izrādes». Ap pusdienlaiku, kad pilsētiņas ielas bija jauzu pārpilnas, ebrejus izdzina no mājām un apbruņotas policistu grupas apsardzībā viņiem vajadzēja staigāt pa pilsētas galvenajām ielām. Vēlāk ebrejiem iedeva slotas un lika slaucīt ielas.

Ebreju apšaušana tika organizēta trijās kārtās. Pie pirmās kārtas piederēja turīgākie ebreji. Viņus sadzina sinagogā Brīvības ielā un no turienes pa Daugavpils ielu dzina prom. Kilometra attālumā no pilsētas 400 cilvēku liela grupa tika apstādīnāta pļavā, kura tad piederēja Prokofjevam (tagadējā ebreju kapu un sadzīves pakalpojumu kombināta darbnīcu rajonā). Pļavā jau bija izraktas bedres.

Šo nevainīgo cilvēku iznīcināšanā piedalījās arī latviešu aizsargi. Neliēši ir katras tautas vidū, un arī šie ebreju šāvēji bija nevis kaut kādi idejiskie cīnītāji par Latvijas brīvību, bet gan visparastākie slepkavas, kuriem bieži vien bija iekārojis iegūt nošauto mantu.

Pēc pirmās kārtas apšaušanas Preiļos tika izveidots geto tagadējās Zaļās, Livānu un Brīvības ielas rajonā.

Otreizējā apšaušana notika 1941. gada jūlijā. Bija sagatavotas trīs bedres, bet vēlāk izrādījās: arī to nepietika. Savus plānus vāciešiem nācās grozīt sakārā ar ebreja Grimana ricību. Guļas līgotājs Grimans aplēja savu māju ar benzīnu. Kad ieradās «C» grupas vīri, viņš nošāva savu sievu, bērnu un masas meitu, aizdedzināja māju un nošāvas pats.

Bailēs no ebreju pretestības fašisti piespieda šucmaņus uzsākt plašu otrās un trešās kārtas ebreju iznīcināšanu. Viena mēneša laikā nobendēja 1900 cilvēkus.

Bet bija cilvēki, kuri nebaidījās palīdzēt ebrejiem. Brāļi Vladislavs un Staņislavs Vuškāni četrus gadus slēpa deviņus ebrejus. No Rohas Čurilovas atmiņu pieraksta izriet, ka tā bija Hēģenu ģimene, brāļi Ostbanti un Šafirs.

... 4. jūlijs Latvijas valsts kalendārā ir ierakstīts ar melniem burtiem. Tā ir ebreju tautas genocīda piemiņas diena.

V. R.

◆ Baltijas meridiāns Tiek uzņemta filma «NĀVĒS KAUSS»

VENTSPILS. Sanktpēterburgas videoziņu aģentūra un Dānijas sabiedrība «Nordik Film» sākušas kopīgi uzņemt dokumentālu filmu, kas stāstīs par indīgo vielu apglabāšanu Baltijas jūrā no 1943. gada līdz 1947. gadam.

Dāņu žurnālisti, kas šajās dienās viesojušies Ventspilī, pastāstīja, ka atrasti divi cilvēki, kas tieši piedalījušies indīgo vielu apglabāšanā Liepājas un Bornholmas salas rajonā. Iegūtas interesantas un svarīgas ziņas no bijušajiem PSRS VDK darbiniekiem un kara jūrniekiem. Bornholmas salas rajonā jūras dibenā guļ apmēram 40 tūkstoši tonnu indīgo vielu. Liepājas apkaimē, pēc provizoriskiem datiem, apglabāti apmēram 5 tūkstoši tonnu indīgo vielu. Lēš, ka Baltijas jūrā ir vismaz piecas, sešas šādas vietas.

Zinātnieki un kinodokumentālisti turpina liecinieku meklēšanu un faktu vākšanu. Filmas veidotāji cer, ka tās demonstrējumi šai ziņā palīdzēs.

Atgriešanās mājās

RĪGA. Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs izveidojis repatriācijas centru. Jaunais centrs vispirms apkopos ziņas par ārvalstīs dzīvojošajiem latviešiem, kas vēlas pārcelties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā. Bet no Rietumos dzīvojošajiem latviešiem atgrieztiem dzimtenē vēlas lielākoties pensionāri un jaunieši. Par to liecina repatriācijas komisijai iesniegtie dokumenti.

Centrs atradīsies Latviešu biedrības namā.

Televīzijas programma

Otrdien, 7. jūlijs

LATVIJAS TV I
18.00 «Šodien». Ziņas. 18.10 Reklāma. 18.15. R. Vāgners. Idille «Zigfrīds». Atskaņo Latvijas kamerorķestrī T. Lišica vadībā. 18.40. Arēnā. 19.05 «Vizīte» Ķemeru sanatorijas dibinātāju J. Liebiņi atceroties. 19.40 Lūdzu vārdu! 20.00. Melnā kaste. Limonāde. 20.00 Panorāma. 20.30 Starptautiskā deju festivāla «Sudmalīņas» atklāšanas koncerts. 23.00 Raidījumu programma. 23.05 Aci pret aci. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
17.00 CNN. 18.00 «Šodien».

OSTANKINAS TV
18.15 «Bagātie arī raud». 19.00 Tēma. 19.45 Labu nakti mazuli! 20.00 Ziņas. 20.35 TV mākslas filma «Ziema paradīzē» 1.sēr. 22.00 Situācija. 22.30 Pieci apļi.

LATVIJAS TV II
23.00 Ziņas. 23.10 LR Augstākajā

Padomē (krievu val.).

KRIEVIJAS TV
11.50 «Santabarbara» 59. sēr. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Ziņas bērniem. 15.15 Multiplikācijas filma. 15.15 Francijas TV daudzsērīju mākslas filma «Bērņības sapņi» 9.sēr. 15.45 Studija «Rost». 16.15 Biržas ziņas. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 TV kanāla «Sanktpēterburga» prezentācija Krievijas televīzijā. 17.25 Kristīgā programma. 18.00 Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.15 Māksliniece G. Čudakova. 18.45 Svētki katru dienu. 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 «Santabarbara» 60. sēr. 20.15 Mākslas festivāls «Sarkanais laukums aicina...». Pasaulē baleta zvaigžņu koncerts. 22.30 Reklāma. 22.35 Vēstis. 22.55 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 23.25 Izklaidējoša programma.

Trešdien, 8. jūlijs

LATVIJAS TV
9.00 Vizīte. 9.25 Aci pret aci. 18.00 Ziņas. 18.10 Reklāma. 18.15 No TV videofondiem. «Spēlmaņi spēlē...». 18.45 Pekšņi. «Mis Pekšnes» kronēšana. 19.40 Līdz Barselonai vēl... 20.00 Kraukļa krājumi. 20.00 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Studinājumi. 21.05 Sports. 21.10 «Lifta» gada profilakse. 1.raid. 21.55 Raidījumu programma. 22.00 Mākslas pasaulē. Transplācija. 22.40 Festivāla «Sudmalīņas» dienasgrāmata. 23.20 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
17.00 CNN ziņas.

OSTANKINAS TV
18.00 «Bagātie arī raud». 18.45 E.Rjanzanova autorprogramma. 19.45 Labu nakti mazuli! 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 TV mākslas filma «Ziema paradīzē». 2.sēr. 22.15 Melnā kaste.

LATVIJAS TV II
23.00 Ziņas (krievu val.). 23.10 LR Augstākajā Padomē.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Reklāma. 7.30 Lietišķu cilvēku laiks. 8.00 Atgriešanās pie tīrām akām... 8.30 Folklorā. 9.15 Teātra cīnītājiem. Komēdija pēc A.Čehova darbu motīviem. 10.25 Dokumentālā panorāma. Mūsu skolas priekšnieki. 11.25 Mākslas filma «Manā nāvē vainot Klavu K.» 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 13.00 Ziņas bērniem. 15.15 Uzmaniību — fotogrāfu! 15.30 Ardievas ieročiem. 16.00 Vizītkarte. 1.daļa. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Kristīgā programma. 17.45 Versija. 18.00 Opozīcija. 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 TV spēle «Logo». 19.55 Festivāls «Sanvinsenti - 92». 20.45 Krievijas TV teātris. A.Vasiljeva dramatiskās mākslas skola. 1.daļa. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.35 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.05 Krievijas TV teātris. 2.daļa.

Ceturtdiena, 9. jūlijs

LATVIJAS TV I
9.00 Sēta. 9.30 «Sudmalīņu» dienasgrāmata. 18.00 Ziņas. 18.10 Reklāma. 18.15 Vēstures lappuses. Latvijas robeža. 18.45 Koncerts. 19.30 Programmas «Neatkarība» klubs. 20.00 Multiplikācijas filmas no cikla «Trīs murkšķi». 20. 25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Studinājumi 21.05 Sports. 21.10 Mākslas filma «Meklējot kaptēni Grantu». 4.sēr. 22.15 Raidījumu programma. 22.20 Vidzemes «Spiets» Lielvārdē. 23.20 Ziņas.

LATVIJAS TV II
17.00 CNN. 18.00 Ziņas.

OSTANKINAS TV
18.05 «Bagātie arī raud». 18.50 Rāda studija «Politika». 19.45 Labu nakti mazuli! 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Mākslas filma «Petrolejas tīrotāja sieva». 22.15 Festivāls «Baltās nakts Sanktpēterburgā».

LATVIJAS TV II
23.00 Ziņas (krievu val.). 23.10

LR Augstākajā Padomē.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 Politāla. 8.35 Mākslas filma «Salauztais pakavs». 9.50 Piligrims. 10.35 Krievijas TV teātris. «Miglā skan stīgas». Pēc N.Gogoļa darbu motīviem. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Ziņas bērniem. 15.15 Dzīvnieku pasaulē. 16.00 Vizītkarte. 2.daļa. 16.50 Informatīvi komerciāla programma. 17.05 ...IK. 17.20 Varas gaitenis. 17.50 Dzied I.Platonovs. 18.00 Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.15 Studija «Nota Bene». 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 «Santabarbara». 61.sēr. 20.20 Cirks. «Muļķu marotons». 20.30 Auto un motosporta pasaulē. 21.00 Piektais ritenis. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.35 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.05 Piektais ritenis. Raidījuma turpinājums.

◆ No atmiņu apcirķņiem

GLĀBA VĪNA SPAINIS

Ir 1944. gads. Aglonas ģimnāzijas ēkā izvietojies vācu garnizons, skola iespiesta vecās internāta mājas telpās, mācības notiek divās maiņās.

Kādā ziemas rītā ierodas okupantu armijas apakšvirsnieks un pavēl visus audzēkņus nostādīt vienrindas līnijā. Divas reizes viņš noiet gar to un, neatradis meklējamo, vācietis saka: tam galvā bijusi skauta cepure. Tādas vecas cepures ir diviem puisiem. Tiek pavelēts tās atnest un uzlikt galvās. Tagad apakšvirsnieks norāda uz priekšpēdējās klases audzēkni Jāzepu Graubu — tas esot vainīgs.

Kas tad isti noticis?

Izrādās, ka iepriekšējā dienā vācu karavīri ar traktoru vilkuši māju. Uz ceļa sākumā viss gājis gludi, bet uz tilta radies sastrēgums. Malā stāvējuši ģimnāzisti un smejušies. Apakšvirsnieks viņiem uzkliezdzis, tie metušies bēgt, bet

J.Grauba pielicis pirkstu pie pieres. Par Lielvācijas karavīra šādu zākāšanu apvainotais noteikti sūdzēšoties un visiem skolēniem ar skolotājiem draud izsūtīšana uz koncentrācijas nometni.

Situācija ir kritiska. Lai novērstu visļauņāko, Aglonas dekāns Francis Lazdāns uz ģimnāziju virsniekiem aiznes spaini vīna. Ar to incidents ir nokārtots. Daži pēdējās klases audzēkņi bija pazīstami ar diviem vācu kareivjiem un tie smejušies, ka minētais apakšvirsnieks lāds arī esot, kuram «drusku trūkstoš».

Jāzeps Grauba nāca no Asūnes pagasta, visus gadus bija pirmais skolēns klasē. Vēlāk beidza LLA mežsaimniecības fakultāti un, ja nemaldos, Jūrmalā strādā par galveno mežzinī. Pirms dažiem gadiem, aizstāvot savas mežniecības interese, viņam iznāca konflikts arī ar tagadējiem okupantiem.

D.Jermolovičs

Ja jūs gribat apgūt angļu valodu

Daugavpils Pedagoģiskais institūts arī šogad uzņem studentus angļu valodas nodaļā. Tagad ir pārejas laiks, un visās dzīves jomās notiek pārkārtošanās. Šis pārkārtošanās gars ir skāris arī DPI Filoloģijas fakultāti.

Ir izstrādāti un apstiprināti jauni mācību plāni. Sākot ar 1992.gada rudeni, skolotāju sagatavošana notiks divos līmeņos. Pirmkārt, varēs mācīties četrus gadus un iegūt pamatskolas skolotāja kvalifikāciju. Otrkārt, būs iespēja mācīties piecus gadus, aizstāvēt diplomdarbu un iegūt vidusskolas skolotāja kvalifikāciju ar bakalaura grādu. Šeit gan jāuzsver, ka bakalaura grādu varēs iegūt tikai tie studenti, kuru sekmes pirmajos trijos mācību gados būs labas vai teicamas. Studentiem tiks piedāvāta iespēja apgūt divas vai trīs specialitātes pēc izvēles. To saraksts ir atrodams Latvijas laikrakstos, kuri publicē ziņojumus par studentu uzņemšanu.

Latvijā pašreiz ir vērojama intensīva sakaru nodibināšana ar ārvalstīm. Tas ir jūtams arī DPI, jo šeit samērā bieži viesošanās ārzemju speciālisti un lasa lekcijas. Nākošajā mācību gadā tiks izveidots ASV angļu valodas centrs, kura darbības sfērā ietilps viss Latgales reģions. Centru vadīs amerikāņu speciālists. Viņš pastāvīgi dzīvos Daugavpilī.

No Austrālijas atbrauks M.Puķītes kundze. Vismaz gadu viņa studentiem pasniegs angļu valodu.

Ir paredzēts ielūgt vēl vairākus ārzemju speciālistus atsevišķu lekciju vai lekciju kursu nolāšanai. Veidosies cieši sakari ar Britu Padomes centru Rīgā.

Būs plašākas un labākas iespējas apgūt angļu valodu. Lai šīs iespējas varētu īstenot, ir jāpārvar viens šķērslis — jānokārto iestājekāmieni.

Angļu valodā biļetes sastāvēs no četriem jautājumiem. Pirmais jautājums paredz teksta lasīšanu, tulkošanu, atbildes

uz jautājumiem. Teksti tiks ņemti no grāmatīņām mājas lasīšanai 10. - 11. klasei. To apjoms 12 - 14 rindiņās.

Otrais jautājums tiek formulēts «Analizējiet gramatiskās formas tekstā». Šeit ir domātas formas, kuras apgūst vidusskolā: lietvārda skaitlis un locījums, īpašības vārda salīdzināmās pakāpes, vietniekvārdi (personas, piederības, norādāmie, nenoteiktie), darbības vārda laiku formas (Indefinite, Continuous, Perfect), ciešamā kārtā, modālie darbības vārdi can, may, must, divdabīs (Participle I un II) un ģerundijs. Tiek pārbaudīta prasme veidot jautājumus.

Tālāk seko (trešais jautājums) eksāmena rakstiskā daļa. Tiek piedāvāti septiņi teikumi, kuri jāpārtulko no latviešu valodas angļu valodā. Teikumi ir ļoti vienkārši, bet aptver daudzveidīgas gramatiskas parādības, proti, šajos septiņos teikumos ir ietverti lietvārdi, īpašības vārdi, vietniekvārdi un darbības vārdi dažādās formās.

Pēdējā (ceturtajā) jautājumā tiek piedāvāta sarunas tēma no tām divdesmit tēmām, kuras ir iekļautas izlaiduma eksāmenu biļetēs vidusskolām. Reflektantam ir nedaudz jāpastāsta par tēmu, kura ir norādīta biļetē, un pēc tam jāatbild uz vairākiem jautājumiem šīs tēmas ietvaros.

Zināšanas tiks vērtētas pēc desmit ballu sistēmas.

Pirms iestājekāmēna notiks konsultācijas. Jūlijā ir paredzēti sagatavošanas maksas kursi (no 15. jūlija līdz 7. augustam).

H. Maršavs,

angļu valodas katedras vadītājs

◆ Notikumi pasaulē Japānai — visefektīvākā saimniecība

LUKSEMBURGA. Pēc starptautiskā uzņēmējdarbības attīstības institūta vērtējuma, Japāna stabili ieņem pirmo vietu saimniecības efektivitātes ziņā un konkurētspējīgas produkcijas izlaidē. Otrajā vietā ir Vācija, trešajā — Šveice, ceturtajā — Dānija un tikai piektajā — Amerikas Savienotās Valstis, kas pērn ieņēma otro vietu.

Analizējot valstu ekonomikas darbību, tiek ņemti vērā vairāk nekā 360 dažādi rādītāji: ekonomikas rentabilitāte, ārējās tirdzniecības intensitāte, jauno tehnoloģiju ieviešana un zinātnes loma, iedzīvotāju dzīves līmenis un citi kritēriji.

Socioloģiskās aptaujas rezultāti

MASKAVA. Par kuras partijas vai kustības kandidātu sarakstu jūs balsosiet nākamajās vēlēšanās? No 1167 Krievijas iedzīvotājiem, kam uzdots šis jautājums, 33 procenti atbildējuši — par «Demokrātisko Krieviju», 28 procenti — par Rucokoja vadīto tautas partiju «Brīvā Krievija», 19 procenti — par «Demokrātisko reformu» kustību un tikpat — par Travkina «Krievijas demokrātisko partiju»

Turklāt vairākums Krievijas iedzīvotāju negatīvi vērtē parlamentāriešu darbību un nevēlas atkārtoti balsot par saviem līdzšinējiem deputātiem. Tikai 2,5 procenti aptaujāto atzīst, ka viņu ievēlētie deputāti pilnīgi attaisnojuši viņu uzticību. Šādas rezultātus devusi Viskrievijas aptauja, ko pa pastu veicis Krievijas Zinātņu akadēmijas sociāli politisko pētījumu institūts 1992. gada aprīlī un maijā.

Zivis var ķert ar rokām

DURBANA. Simtiem Dienvidāfrikas iedzīvotāju steidzās uz dienvidrietumu piekrasti, kur okeāna malas seklajā ūdenī zivis var ķert ar rokām. Kopā ar sardīnēm milzīgā skaitā ieradušās haizivis un delfīni, sapulcējušies lieli kaiju bari. Sakarā ar haizivju uzbrukuma briesmām okeānā aizliegts peldēties.

Zinātnieki mēģina atminēt šīs neparastās parādības miklu.

LETA — RIS

F. Kemps

Gersikas karaļa valsts

(1943) *Pirmpublicējums*

1. turpinājums.

Sāk. 2. jūlija numurā

Šis kronikas stāstījums pirkreit 1203. godam. Un nutykums ir bejis trešā godā pēc Reigas pilsātas dybyņošonas. Bet Gersikas pilsāta, kai radzams, ir pastōvejuse jau sen, daudz godu dēsmītes, varbyut ī symtus godu, pyrms vōcīšu atīšonas uz Baltiju, jo Gersikas karalis Vysvolds sovu valsti beja montojis nu tāvim un pats tymā laikā jau beja kristeīts. Jō kristeiba beja na nu Romas katolim, bet nu austrumu, nu Bizantijas. Taidi pat kristeigi beja ari kēneņa kara pulki. Lai gon latgališu tautas lelums beja vel pogoni, kristeigais Gersikas karalis gōja pret kristeigu Reigas veiskupu, kurs beja apsēdis Reigā ar nūlyuku kristeit pogonu tautas. Tai tod te vokoru Romas bazneica saīt konfliktā ar austrumu Bizantijas bazneicu. Bet faktiski na liceibas starpeiba beja par kara īmesli. Vysvolds redzeja, ka vōcīši dybynōdami Reigu lelō yudeņa ceļa (Daugovas) lejas golā, aiztaisa Gersikas valstei porī breivū satiksmi un tērdzeibu ar vokoru tautom, kas dzeivōja aiz Baltijas jyras.

Caur Gersiku gōja vysa tērdzeiba ari ar Polockas valsti, kur sēdeja krīvu kunigaiši (rex magnus — latiņu volūdā). Polockas uzraudzeibā un zynomā atkareiba nu tōs beja ari Gersikas karalis (rex). Kod Gersikai beja grayuteibas, Polocka tai gōja paleigā. Taidas ir kroniku ziņas. Krīvu kronikas gon rauga pīrodeit, ka Gersikas kēneš beja padūts Polockai, bet drūšu ziņu par tū nav. Varbyut, ka vīnu — utru reizi Gersika beja moksojuse Polockai kaidas atleideibas voi nūdovas, bet tys vel naroda pylnōs polityskōs atkareibas. Lītuvas...

Reigas pyrmais uzbrukums Gersikai

Reigas kungi navāreja pacīst, ka Gersika jim stōjās ceļā un traucej satiksmi ar tōjokim austrumim. Veiskups Alberts ar sovu karaspāku nūsprīde iznycynōt Gersikas valsti un 1209. godā sareikōja lelu kara gōjumu. Kronika tai stōsta par šū nutykumu:

«Un kod jau tyvojōs rudīņa dīnas, veiskups vysod ryupedamis par Livonijas bazneicas lobumu un drūšeibu, nūtureja apsprīdi ar sovīm prōteigim veirim, kai atbreivōt jaunū bazneicu nu litavišu un krīvu vilteibom. Un, pīminēdams vysus ļaunumus, kaidus Gersikas kēneš kūpā ar litavišim beja darejis Reigas pilsātai, livim un latgališim, jī nūsprīde īt karā pret kristeiga vōrda īnainīkim. Jo Gersikas kēneš Vysvolds vīnumār beja kristeiga vōrda un vysvairōk latiņu īnainīkis. Jam par sīvu beja vasta litavišu kēneņa meita un jis kai vīns nu tīm, kai znūts, saisteits ar tīm vysā draudzei-

bā, biži beja par jūs karaspāka vodūni un atļōve jim breivū pōrgaitu par Daugovu un deve bareibu tīm, kuri gōja kai uz Krīviju tai uz Livoniju un lgauniju. Beja litaviši tymā laikā tik daudz kungi par vysom šymā zemē dzeivojušom tautom, kai par kristeitom tai ari vel pogoneibā asušom, ka daži tikkū dreikstēja dzeivōt sovūs cimūs un vysvairōk Latgales. Jī pamete sovas sātas tukšas un tymūs mežūs meklēja slāptuves, bet ari tai jī navāreja izaglōbt; jo tī vojoja jūs vysu laiku pa mežim, gyusteja jūs un vīnus nūsyta, utrus kai vanginīkus aizvede uz sovu zemi un atjēme jim vysu montu. Un bāga jī pa mežim un cīmim nu litavišu acim, kod tūs ari nadaudzi beja, kai zači nu medinīka acim, un līvi un latgali beja ēdīns un bareiba litavišim kai vuškas vyška reiklē, kod tōs ir bez gona. Tai Dīvs syuteja gonu un atbreivōja sovas vuškas, livus un latgaļus, jau kristeitus, nu vylku reiklem; tys beja veiskups Alberts.»

Nu šo kronikas stāstījuma mes radzam, ka Vysvolds beja na tikvīn rodūs ar litavišim, bet ari lelūs draugūs: jis biži beja par litavišu karaspāka vodūni un dareja uzbrukumus na tikai Reigas veiskupa teritorijā, livu un daļas latgaļu zemē, bet ari krīvu zemem, tys ir Polockas kēneņa valstei, lai gon pats beja nu Polockas dažureizi atkareigs un nu turīnes sajēme ari paleidzeibu.

Vysvolds pats un jō karaveiri, leidza ar Gersikas pilsātas ļaudim, ir bejuši kristeiti, ortodoksā austrumu ticeibā, kura beja kai zynoms streidā un naidā ar Romas katoļu bazneicu. Voi mes varam ticēt kronikai, ka kristeigais Vysvolds vojotu sovus kristeigūs krīvus liceibas deļ? Vysvolds nese sovā valsti kristeigū ticeibu nu austrumim (nu Bizantijas), bet veiskups Alberts izplateja evangeliju nu vokorim (nu Romas). Veiskupam Albertam vajadzēja atrast attaisnojumu sovam karagojumam pret kristeigū karali. Todēl kronists Henriks, na bez veiskupa Alberta ziņas un aizrodejūmim, sovā rokstā karali Vysvoldu aproksta tik brīsmēigim vōrdim, saleidzdynōdams jū ar vylku, kurs saplēš navaineigas vuškeņas un vojōj pa mežim pat cylvākus, kuri nīmoz pret jū nakarōja un tikai ar sovu montu globojōs nu litavišim. Bet voi tī ļauds nu Vysvolda vīn globojōs? Nu cytom kronikas vitom mes zynom, ka ari veiskupa Alberta bruninīki nabeja loboiki par Vysvolda karaveirim, ka tī syta, kora un dadzdynōja livu un latgaļu sātas vel lelōkā mārā, pi tam vel slavedami Dīvu, ka deve jim tik lelu montu, kuru jī daleja sovā storpā.

Na Gersikas kēneņa izdūmōtas mežoņeibas par īmesli kara gaitai un na kristeigu krīvu žalošona nu veiskupa puses, bet cyti īmesli: Albertam vajadzēja sovu

Livonijas valsteibu plašinōt uz austrumim, apjēmt un kristeit tos ciltis, kuras Bizantijas bazneica vel nabeja paspējuse nūkristeit. Bet te, pusūtra symta kilometru atļōjumā nu jaunōs Reigas jam ceļā stōveja kristeigais kēneš, kurs pōrvaldeja latgaļu zemi obejūs Daugovas krostūs: nu Litovas rubežim leidz Op-skovas zemem, vasalas picas provinces ar sev padūtim cilšu mozokim kungim.

Romas un katoliskō pasaulja acīs Gersikas kēnesti vajadzēja izdaudzdynōt par slyktoku, nakai pogonu tautas. Cytaiž nī Romas svātajs tāvs, nī vokoru Europas katoliskī kungi nabyutu davūši Albertam nī sovu svēteibu, nī sovus naudas leidzekļus. Kara gaitu pret Vysvoldu vajadzēja apgaismōt kai svātu lītu, taipat sovā laikā kai gōjumi pret kaidim turkim del Pesteitōja cīšonu vītas Jeruzalema atbreivōšonas.

Klauseisīmes, kū toļok stōsta kronika:

«Jis (veiskups Alberts) sasauce karaspāku nu vysom Livonijas un Latgales zemem un kūpā ar reidzonim un peregrīnim (atgōjejim nu svešom zemem. Aut.), un kūpā ar vysim sovīm ļaudim laidēs pa Daugovu uz augšu uz Kūknesi (latiniski Kukenoys). Un tōdēl, ka Gersika beja vysod kai teikls un kai lels valns vysim dzeivōtōjim šymā Daugovas pusē, kristeitim un nakristeitim, un tōdēl, ka Gersikas kēneš beja vysod naideigs un reikoja karus pret reidzonim un atsatureja ar jim slēgt mīra leigumus, tod veiskups pagrīze sovu karaspāku uz pilsātu. Bet kod krīvi redzeja nu tōlines atejūšu karaspāku, jī izskrēja pretim uz pilsātas vōrtim; un kod vōcīši ar apbruņotom rūkom uzbruka jim un dažus nūsyta, jī naspēja atlasorgōt un bāga. Un vōcīši jūs vojodami, īgōja pa vōrtim leidz ar jim pošim; un aiz cineibas pret kristeigu vōrdu jī nūkova nadaudzus; daudzus sajēme vangeibā un atļōve jim glōbtis ar bēgšonu; sīvītes un bārnus, pēc pilsātas ījemšonas, saudzeja un daudzus nu jim sajēme vangeibā; un kod kēneš kūpā ar cytim kudžā bāga par Daugovu, kēnīnine tyka sagyuta un nūvasta veiskupa priškā ar mārgom un sīvītem un vysu sovu montu. Un tai stōvēja tymā dīnā vys karaspāks pilsātā un salaseja daudzī grōbto monta, pajemdams nu vysim pilsātas styurim drēbes un sudobru, un purpuru, un daudzī lūpu; un nu bazneicom zvonus un īkonas (obrozus) un cytus skaistumus, un naudu un daudzī lobuma pajēme un aizvede sev leidza, slavedami Dīvu par tū, ka tik dreizi jim ir devis uzvaru par īnainīkim un atvēris pilsātu bez zaudejumim jūs pošu pusē. Nokušā dīnā, kod vys beja izgrōbts, jī sasataiseja uz atsagrīzšonu un aizdadzdynōja pilsātu; un kod kēneš redzēja gunsgrāku nu Daugovas utrōs puses, jis gauži nūsappyute un vaimaņodams saceja: «O, Gersika, meilō pilsāta! O, mūnu tāvu montōjums! O, nagaideita mūnas cilts izkaušona! Bādas maņ! Kam asmu dzimis redzēt mūnas pilsātas nūdadzdynōšonu, redzēt mūnas tautas iznycynōšonu!»»

Turpmāk vēl

LATGALES TELEVĪZIJAS JUBILEJA

Latgales televīzija Rēzeknē atzīmēja gada jubileju. Sākusi darboties pērn 1. jūlijā, tā par galveno uzdevumu izvirzīja novada sasāpējušo problēmu risināšanu, ziņu sniegšanu par dzīves norisēm Latgalē visai republikai, un šo principu ir ievērojusi.

Latgales TV kļuvusi par spēcīgu reģiona informācijas centru, tai ir plašs korespondentu tīkls visos Latgales rajonos un Madonā. Kā jubilejas svinībās atzīmēja Latgales TV krusttēvs, Latgales Kultūras centra vadītājs mākslinieks Osvalds Zvejšalnieks, «Latgales televīzija gada laikā ir stingri nostājusies uz kājām, tagad tai aug veselīgi zobī». Latgales TV raida piecas reizes nedēļā. Kad pagājušā gada augusta puča laikā tika ieņemts Latvijas televīzijas centrs Rīgā, Latgales TV Rēzeknē bija vienīga raidošā televīzija republikā, tās pārraides skatījās ne tikai Latgalē, bet arī Vidzemē un daļēji Zemgalē.

Latgales Televīzijas sabiedrības priekšsēdētājs, Rēzeknes rajona valdes priekšsēdētājs Gunārs Klindžāns, gada jubilejas svētkos jautāts «Būt vai nebūt Latgales televīzijai šajā ekonomiskās krīzes laikā?», atbildēja viennozīmīgi: «Noteikti būt! Un ar vēl aktīvāku pozīciju un nostāju». Nav šaubu, ka Latgales TV, novada rajonu un pilsētu pašvaldību un sabiedrības morāli un finansiāli atbalstīta, pastāvēs arī turpmāk.

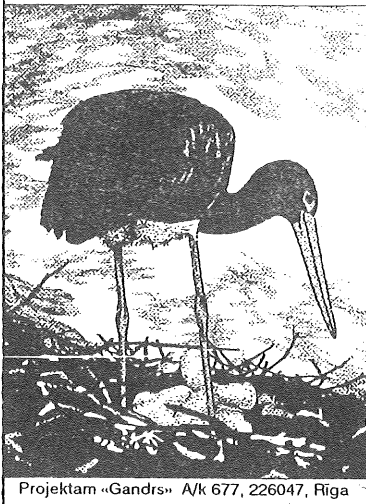
LKC IZDEVNIECĪBAS GRĀMATAS

Latgales Kultūras centra izdevniecība Rēzeknē turpina savu pirms divarpus gadiem aizsāktu misiju — grāmatu izdošanu. Klajā nākuši jau 20 dažādi sējumi. Pēdējais jaunums — Ludzas literārās apvienības kopkrājums «Saule izkaptis kātā» — šejienes autoru dzeja, proza, dramaturģija.

Kā pastāstīja izdevniecības direktors Jānis Elksnis, lielākā daļa grāmatu iznāk latgaļu valodā. Tai skaitā — «Tāvu zemes kalēndars» un rakstu krājuma «Olūts» 8. numurs. Pēdējais iznāk pēc 45 gadu pārtraukuma, kad trimdas latgaļi Vācijā izdeva «Olūta» 7. numuru. Abas šīs grāmatas pašlaik atrodas iespiešanās. Tuvākajā laikā paredzēts laist klajā latgaļu rakstnieka Norberta Neikšānieša romānu «Myura kolns», Alekša Rubuļa dzejas un stāstu izlases, Rēzeknē dzīvojošās autorens Leontinas Apšenieces dzejoļu krājumu «Bērības pļavā». Izdošanai tiek gatavotas arī reliģiska saturs grāmatas, piemēram, «Katoļu baznīcas vēsture», «Katoļu katehisms» un citas.

Jānis Gurgons

LATVIJAS DABAS FONDS

Projektam «Gandrs» A/k 677, 226047, Rīga

Es zinu gandra (melnā stārķa) ligzdu

mežniecība, (apgaita), kvartāls, nogabals vai cita veida precīza adrese.

kura 19 gadā ir apdzīvota nav apdzīvota
nav pārbaudīta gājusi bojā

Ligzda ir/bija priecē ozolā apse bērzā osī melnalksnī

klavā lapeglē eglē liepā vitolā

Šogad Pērn pirms gadiem; kopš 19 gada

precīza novērošanas vietas (sk augšā) adrese

Aprīļa beigās maijā jūnijā jūlijā augustā septembrī

vienreiz divreiz 3-5 reizes 6-10 reizes bieži gandrīs

novēroti rīnkņojam pārlidojam lidojam virzienā

barojamies meža grāvi strautā upē

mežmalas grāvi zivju dīķī slapijā pļavā ctur

Novērotājs

vārds, uzvārds, nodarbošanās, vecums

Adrese

«Gandrs» atkal aicina

Pagājušajā gadā laikrakstā bija publicēta Gandra Fonda projekta «Gandrs» (melns stārķis) anketa ar pavadrakstu. Daudzie politiskie nolikumi pērn gada rudenī diemžēl aizkavēja rezultātu apstrādi. Tā kā projekts turpinās un novērojumu iegūšana no lauku iedzīvotājiem ir vitāli svarīga sekunģgai projekta realizācijai, tagad, kad ir sākusies jauna sezona, vēršamies pie jums ar lūgumu atkal.

Es jau tā naivi ceru, ka tie, kas iet sēpot, medīt, ogot, makšķerēt ar atvērtām acīm un kaut ko arī ierauga, atraksis par redzēto. Ka vecie mežsargi atce-

rēsies savas jaunības darba vietas un varbūt šo to citu un, starp citu, būs arī kāda gandra ligzda. Ka varbūt kāds zina vēl kādu šī putna nosaukumu, ka pastāstīs par nosaukuma «gandrs» izplatību Latvijā — kur tāds pazīstams, kur lieto citu.

Un ja kāds vēlas ziedot putnam kaut vai 3 rubļi (tris sērkokciņu kastītes) — mūsu konts ir 000700231 Latvijas Bankas Siguldas nodaļā, Latvijas Dabas Fonda projektam «Gandrs».

M.Strazds,
projekta vadītājs

Izsole: kurš piedāvā ... mazāk!

MADONA. (Baiba Miglone — LETA). Pretēji izsoles principiem, Madonā šoreiz laimēja tas, kurš solīja... mazāk.

Bet lietas būtība ir šāda: gada sākumā no republikas budžeta rajonam tika iedalīti 2,2 miljoni rubļu lauku ceļu būvniecībai un kapitālajam remontam. Šo līdzekļu izmantošanai vajadzēja rast visoptimālāko risinājumu. Daži objekti jau bija iesākti, tāpēc daļu piešķirto līdzekļu madonieši atvēlēja to pabeigšanai. Bet ar pārējo naudu rajona padomes valde nolēma rīkoties gluži neicrasti — organizēt objektu izsoli, lai rastu pašu izdarīgāko būvorganizāciju darbu veikšanai.

Vispirms tika izraudzīti objekti. Organizācijas, kas bija nolēmušas piedalīties šajā izsolē, tika iepazīstinātas ar nākamo darba lauku, lai tās varētu novērtēt savas iespējas. Izsolē piedalījās trīs dalībnieki, un to sāka ar lielāko objektu — paju sabiedrībā «Lubāna» būvējamu ceļu, kura tāmes vērtība ir 290 000 rubļu. Par 285

000 rubļu to nosolīja vietējā «Lauktehnika». Savukārt valsts uzņēmuma «Agroķīmija» vadītāji bija apbrīninājuši, ka viņu kolektīvs par 34 000 rubļu lētāk nekā paredzēts tamē var ierīkot ceļu uz zemnieka saimniecību. Tā radās nauda vēl vienam objektam, ko par 40 000 rubļiem nosolīja «Agroķīmija», kas būvēs ceļu uz lauku sētu «Cērmukši», bet valsts uzņēmums «Madona» šo izsoli atstāja, nenopircis darbam nevienu objektu.

— Šim uzņēmumam pagaidām trūkst nepieciešamās tehnikas, tāpēc arī tas bija tik piesardzīgs izsolē, — teica rajona padomes ekonomikas nodaļas vadītāja Skaidrīte Kalniņa. — Toties abi jau minētie kolektīvi nodrošināja savus cilvēkus ar darbu. Bet, ja runā par pašu izsoli, tad tā savu mērķi sasniedza — ar mazāku līdzekļu izlietojumu varēsīm uzbūvēt vairāk. Tagad starp celtniecības organizācijām veidosies veselīga konkurence, un tas katrā ziņā veicinās kvalitāti.

Valentīns Lukaševics

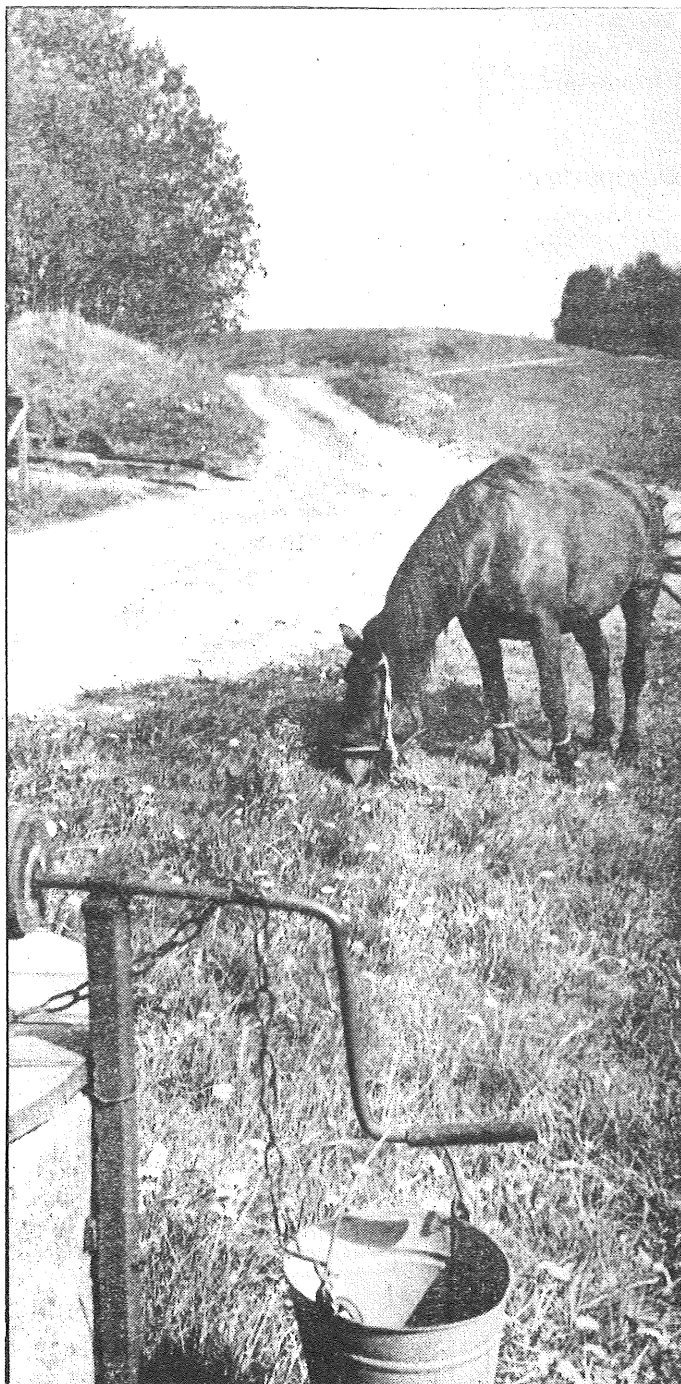
Jauno autoru semināra dalībnieks. Studē filoloģiju Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā. Publicējies republikas un rajonu presē.

dvē- ē -sele rom...iski
zied
vārdi atzveļas logā
gaidītā drosme neatiet
pieskarties mīļotām
skropstām

bail pateikt tos vārdus
kā svaru bumbas dreb
rīmes
bail attaisīt vārtus
skūpstīt tavas
līnijas

es režis gauss
tev puķes matos
delnās saspīests slēpums
sauss
sirds tūkstoš
vatos

tumšos matos
atmirdz manu sapņu
blāzma
kad Tu iesi pa pļavām
sirds drebēs... un asaros
gāzma

◆ DIENVIDŪ

J. Silicka foto

AIZ MĪLESTĪBAS ...

Kas tik nav dzirdēts par cilvēka spēšanu un varēšanu mīlestības vārdā. Tur ir gan augsta stila un aparāti darbi, no kuriem iegūst visa sabiedrība, gan arī sīkas un zemiskas lietišas. Mīlestība cilvēku patiešām padara traku, aklu un kurlu. Un tad, kad cilvēks sevi vairs nav spējīgs kontrolēt, iznāk visādi.

Ar moderniem līdzekļiem

Sen nebiju satīcis M. Kopš apprecējusies, kļuvusi šmaugāka un tā kā jaunāka. Tātad, mīlestība cilvēkam iet labumā. Mirkli parunājām ielas burzmā, cik to atļauj šurpu turpu ejošie gājēji. Atcerējāmies kopīgos paziņas.

— Ja sievietei ilgāku laiku nav bijusi pie vīrieša, viņas organismā uzkrājas kaitīgas vielas, kas iespaido psihi, — pastāstīja M. — Zinu kādas mājas, kur dzīvo cienījamu gadu dāma, tā ap septiņdesmitiem. Kaimiņos ir cita ģimene, tā dzīvo vairāk uz kalniņa. Saimnieks strādā par brigadieru. Tad nu šī cienījamā dāma iegādājusies veikalā tālskati, kokam pierīkojusi kāpnes un tā zaros iekārtojusi novērošanas punktu. Kā jau pensionārei, viņai nav jāstrādā un augām dienām, ar pulksteni rokās, novēro kaimiņu. Un raksta sūdzības viņa priekšniecībai. Apmēram tādā garā: tajā un tajā dienā pulksten tikos un tikos tāds un tāds kūtri sēdēja, kamēr strādnieki rāvās vaiga sviedros, tad pulksten tikos un tikos ezerā iemeta tīklu, bet tikos un tikos brida pa viņam nepiederošo pļavu un nomīdīja pļaujamo zāli ... Vārdus sakot, no modrajām, tālskatīgajām acīm nekā nav noslēpjams.

Tādu mīlestības izpausmi neizlasī nevienā romānā! Kvēla mīlestība bez ieskriešanās vai kādiem citiem pārejas veidiem spontāni var pārvērsties tikpat kvēlā naidā. Laukos, piemēram, to lielā mērā veicina mērnīku laiki — cik satīcīgu kaimiņu un kaimiņieņu nav sagrūduši matos! Bet vēl mīlestība un vientuļas sirds tukšums aizpildīšanu meklē arī savādāk, jo daba, kā zināms, tukšumu necieš. Palasi avīzēs. Jauni puīši, kuriem paliek pāri no mīlestības ģimenē, piedāvā erotiskus pakalpojumus vientuļām sievietēm, dibinot mīlas kooperatīvus, citi savukārt mazāk vai vairāk kautrīgi raksta par saviem talantiem un skaidrām sirdīm, pedāvājot strādīgas rokas un viņu citu, lai atsaucas kāds līdzīgs prē-

tēja dzimuma radījums. Varbūt, ka ir arī nopietni tas domāts. Bet ...

Varbūt var būt

Tagad jau avīzēs ievieto tādus sludinājumus, par ko kādreiz ne sapnos nerādījās. Šo erto, lai gan arī dārgo (bet kas mūsu dienās skaita rubļus) izdevību nolēmu izmantot arī pats. Kas maksā, lātad, tas arī pasūta mūziku. Iepublicēju: «Precēts vīrietis bez kaitīgiem aizspriedumiem, bet kurš atstumts no virtuves un ..., labi situēts, vēlas iegūt simpātisku mīļāko. Fotogrāfija nav vajadzīga, var būt arī draiskule, bet bez AIDS, tbc bacīļiem (uzrādīt ārsta izziņu)». Kas nu būs? Pēc kāda laika sāka pienākt vēstules. Viena man bija sevišķi simpātiska: «Arī mans vīriņš ir mulķis un plēgurs — tālāk nespēju ar viņu dalīt gultu. Gaidu jūs... (sekoja telefona numurs)». Redz kā ir, pasalē taču tik daudz līdzīgu likteņu, kāpēc tas kungs nav centies veidot saderīgus pārus, kuri dzīvi nodzīvotu, kā teica I, «pudele pudelē!»

Kad precas gados vecāki cilvēki, tas tiek uzņemts ar humoru. Arī viņu kopdzīvi uzskata kā joku, kā pastāvīgas uzjautrināšanās objektu. Lai arī reizēm atgādās traģēdijas.

Rūgtā atmošanās

M sādžā dzīvoja zvērīnāts vecpūsis. Bet gadījās tā, ka arī viņš, kam jau pāri septiņiem gadu desmitiem, atveda mājās sievu, desmit gadus jaunāku. Dzīvoja pensionāri satīcīgi, kopīgi iedzēra. Bet cik ilgi tu cilvēks no pensijas varēsi pirkt šnabi, lai arī divas saliktas kopā. Jaunais pāris bija dzirdējis, ka daudz lētāk esot lietot odekolonus, zobu pastu, zābaku smēri... Kādu dienu, pašā karstākajā cukurbiešu ravēšanas laikā, sieva vairs neparādās uz vagām. Kaimiņi nolemj izsaukt ārstu — vai gan veciem cilvēkiem nevar kas atgadīties, pie tam feldšeru punkts turpat līdzās.

Feldšere ienāk mājās — abi guļ. Šī sāk runāt — nekā. Patausta jauno sievu — bet tā jau auksta, vīrs vēl knapi elpo... «Te tikai policija var ko darīt!» — paziņo medīķe.

Ko tik mīlestība neizdara ar cilvēku. Vēl vairāk, jo mums taču ir daudz un dažādas mīlestības, ne tikai tā, kas mēdz būt starp vīrieti un sievieti.

A. MEŽMALIS

BEBRENES LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMS

(Daugavpils raj., p. n. Bebrene, indekss 228413, tel. 64299)

uzņem 1992./93. mācību gadā audzēkņus
bez iestājek sāmeniem

specialitātē — lauksaimniecības produkcijas ražošana ar
specializāciju veterinārijā (zērnnieku saimniecībām).

Ir iespēja iegūt autovadītāja un traktorista tiesības.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Dokumenti jāiesniedz: līdz 10. augustam (ar vidusskolas izglītību).

◆ Republika: notikumi un fakti Somijas firmas kredīts

Somijas firma «Finnish Export Credit LTD» caur Latvijas investīciju banku piešķirusi Latvijai kredītu 50 miljonu somu marku (aptuveni 12 miljonu ASV dolāru) apmērā. Šie līdzekļi tiks izmantoti dažādas tehnikas iepirkšanai mūsu zemnieku vajadzībām, jaunākās tehnoloģijas importam un vairāku zinātnes un ražošanas projektu finansēšanai.

Kredīts tikšot apmaksāts ar graudu piegādēm Somijai, graudu vērtību rēķinot pasaules cenās.

Tikai Latvijas pastmarkas

Latvijas pasts noteicis, ka ar šā gada 1. jūliju mūsu republikas teritorijā būs apgrozībā tikai Latvijas pastmarkas.

30. jūnijs bija pēdējā diena, kad vēl varēja izmantot bijušās PSRS pastmarkas. Ja jums ir aplokšnes, uz kurām blakus zīmogam «Latvijas pasts» ir bijušās PSRS pastmarkas, tad tās var lietot tik ilgi, kamēr jūsu krājumi beigsies. Pārdošanā šādu aplokšņu vairs nebūs. Tas pats attiecas arī uz «vecajām» markām, uz kurām mūsu pasts uzspiedis jauno nominālvērtību.

Pa vikingu ceļu

Neparasts kuģis ar Norvēģijas karogu devies no Rīgas augšup pa Daugavu. Airu burulaiva «Havorn» («Jūras ērglis») ir precīza seno vikingu kuģu kopija. Tā uzbūvēta pēc IX gadsimta kuģa zīmējumiem. Laivas garums ir 15,6 metri. Tai ir airi un 57 kvadrātmetrus liela bura.

Norvēģu ceļotāji, kas devušies uz austrumiem pa vikingu ceļu («no varjagiem uz grieķiem»), vēlas padziļināt zināšanas par Baltijas jūras piekrastes un Skandināvijas vēsturi un kultūru, par seno vikingu tirdzniecības sakariem ar tautām, kas apdzīvoja šo reģionu un kaimiņzemes.

HES aizsprostus, kas šķērso Daugavu, norvēģu ceļotāji apies pa sauszemi.

LETA

Jaundibināmā sabiedrība Dravniekos piesakās uz šādu objektu privatizāciju no paju sabiedrības «Druva-1»:

- ferma «Krūmiņi»;
- ferma «Dravas»;
- nobarojamo jaunlopu ferma «Dravnieki»;
- teļu fermas «Dravnieki», «Trūpi»;
- telišu ferma «Dravnieki»;
- telišu ferma «Lejiņas»;
- telišu ferma «Kalniņi»;
- cūku ferma un kautuve «Stabulnieki»;
- biškopība;
- zirgu ferma «Krištobi»;
- zirgkopība;
- remontdarbnīcas Dravniekos;
- degvielas noliktava Stabulniekos;
- degvielas noliktava Dravniekos;
- rezerves daļu noliktava;
- galdnieku darbnīca;
- gateris;
- autoparks;
- traktorparks;
- materiālu noliktava Stabulniekos;
- gāzes noliktava Dravniekos;
- graudu kalte, noliktavas Dravniekos;
- linu kaltes Dravniekos;
- minerālmēslu noliktavas Krištobos, Trūpos;
- nepabeigtā celtniecība: divas dzīvojamās mājas Stabulniekos, viena Trūpos.

👉 Pārdod

«Jawa-350». Tel. 77151 pēc 17.00;

izdedžu betona blokus. Tel. 24168. Zvanīt pēc 21.00;

gov. Zvanīt 51416;

gov. Tel. 56690;

gov. Tel. 23632.

👉 Maina

vienistabas un divistabu dzīvokļus pret dzīvojamo māju Līvānos. Iespējami varianti. Tel. 43052.

👉 Pazaudēti

dokumenti uz P.Grāvera vārda. Atrodēju pret atlīdzību lūdz zvanīt 44377 vakaros.

Firma «INNA»

piedāvā pārdošanai:

- importa cukuru. 55 rubļi par kg. Minimālais pasūtījums 300 tonnas. Apmaksa pēc iegādes;
- bijušo bērnu bibliotēkas ēku Preiļos, Raiņa bulv. 1.

Uzziņas pa tālr. 22467
no plkst. 10 līdz 18.

Uz sniegu puķītes ziedīpa
Krit lēna asara.
Lai paliek citiem pavasars
Un ziedu vasara.
Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, Jāni
CIŠU pāragri smiltājā izvadot.
Paju sabiedrības
«Vanagi» kolektīvs

Visskaistākos ziedus tev noplūktu
dārzā,
Vismīļākos vārdus tev sacītu, māt,
Ja tu šai vakarā, klusā un zilgā,
Atnāktu sēst un parunāt.
B. Saulītis
Izsakām līdzjūtību Nadeždai
Medvedevai un Olgai Afremenkovai,
MĀMIŅU un VECMĀMIŅU
izvadot smiltājā.
Preiļu rajona TDP valde

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PASVALDĪBAS UZŅĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Reģistrācijas apliecība № 0091.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma grāmatvedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils tipogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1.
Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Pas. 982
Meticens 6192 eksemplāri.